

Huvudman

Kungälv kommun
kommun@kungalv.se

Beslut

Datum 2026-09-28

Dnr SI 2026:8496

Sida **1 (9)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Olserödsskolan i Kungälv kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kungälv kommun att senast den **21 december 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande tillgång till skolbibliotek, biblioteksplan och bemanning av skolbibliotek. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Kungälv kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Kungälv kommun ska vidta följande åtgärder

Tillgång till skolbibliotek

1. Se till att skolbiblioteket innehåller ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen. Huvudmannen ska inkomma med en redogörelse för vilka digitala medier som finns tillgängliga i skolbiblioteket. (2 kap. 24 a § skollagen)

Biblioteksplan

1. Se till att upprätta en biblioteksplan som omfattar uppgifter om hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås. Se vidare till att biblioteksplanen omfattar uppgifter om bemanning. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en biblioteksplan som innehåller ovanstående uppgifter. (2 kap. 24 c § skollagen)

Bemanning av skolbibliotek

1. Se till att skolenhetens bibliotek bemannas i sådan utsträckning att ändamålet med skolbibliotek uppnås. Huvudmannen ska inkomma med en redogörelse över vilka åtgärder som vidtagits för att

skolenhetens bibliotek bemannas i sådan utsträckning att ändamålen med ett skolbibliotek uppnås. (2 kap. 24 d § skollagen)

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2026:8496) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden hösten 2026 inlett en tillsyn av Olserödsskolan i Kungälv kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Olserödsskolan följer gällande bestämmelser om elevers tillgång till bemannade skolbibliotek.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, personal i biblioteksverksamheten och rektorn samt lektionsobservationer den 9 september 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. huvudmannens biblioteksplan. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Tillgång till skolbibliotek

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av observationer och intervjuer med elever, biblioteksansvarig personal och rektorn framgår att det finns ett bibliotek som är tillgängligt för alla elever samt att biblioteket är öppet och bemannat cirka tre timmar i veckan. Eleverna har möjlighet att besöka biblioteket såväl själva under öppettider som tillsammans med lärare då biblioteket är obemannat.

Bibliotekspersonalen uppger i intervju att eleverna har möjlighet att dagligen besöka biblioteket och att eleverna får låna nycklar till biblioteket om de vill gå dit utanför öppettiderna.

Vidare framgår av observationer och samtliga intervjuer att bibliotekets verksamhet är samlad i en lokal som hålls ordnad av ansvarig bibliotekspersonal. Skolans utlåningssystem är ännu inte digitaliserat, uppger samtliga av de intervjuade grupperna. Eleverna söker efter böcker genom att fråga oss, berättar ansvarig bibliotekspersonal.

Biblioteksansvarig personal berättar vidare i intervju att det just nu bara är de själva som har tillgång till en katalog där det framgår vilka böcker skolan har i biblioteket. Biblioteksansvarig personal och rektorn berättar vidare att en upphandling gällande ett sökbart system och katalogisering av böcker precis avslutats i Kungälv kommun och att det är på gång att implementeras. Eleverna får till dess låna böcker genom att ta med sig en bok till klassrummet och lärarna har därefter uppsikt över böckerna i klassrummet.

Av observationerna framgår vidare att det finns flertalet bokhyllor som är kategoriserade efter olika genrer och kategorier i biblioteket. Utbudet av analoga medier är målgruppsanpassat och det finns ett utbud av exempelvis fack- och skönlitteratur. Exempelvis finns bokhyllor med märkta med kategorierna fakta, mysterier, skräck, sport och serier. Vidare finns en hylla märkt "kompisläsning" där det finns två exemplar av samma bok. Det finns också bokhyllor med böcker som är lättlästa och böcker på engelska. Av intervjuer med ansvarig bibliotekspersonal samt rektorn framgår att elever och lärare använder sig av biblioteket, dess utbud och personal som en resurs i undervisningen.

Av intervjuer med elever, biblioteksansvarig personal och rektorn samt av observationer framgår vidare att det saknas ett utbud av digitala medier i skolbiblioteket. Av intervjuerna framgår att eleverna kan nyttja ett visst digitalt utbud via sina skoldatorer. Av samtliga intervjuer och observationer framgår dock att det inte finns någon möjlighet för eleverna att få tillgång till ett utbud av digitala medier, som exempelvis film eller musik, via skolbibliotekets lokal.

I huvudmannens kommentar till minnesanteckningen förtydligar rektorn att vad gäller digitala medier och skolans utbud så har skolan inte tillgång till en digital boktjänst för skönlitteratur som t.ex. Polyglutt. Eleverna har dock tillgång till olika digitala plattformar såsom inläsningstjänst, GRplay, UR och NE via sina elevdatorer.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att eleverna i förskoleklass och grundskolan ska ha tillgång till skolbibliotek på den egna skolenheten. Med skolbibliotek avses i denna lag en samlad, gemensam och ordnad

verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen. (2 kap. 24 a § skollagen)

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek. (Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar)

Av förarbeten till skollagen framgår att elevers tillgång till olika medier, exempelvis tryckta och digitala verk så som skön- och facklitteratur är beroende av hur de presenteras. Det är därför viktigt att det tydliggörs att skolbibliotekets bestånd av medier ska vara samlat, gemensamt och ordnat. Detta innebär att de medier och tjänster som skolbiblioteket förfogar över ska vara samlade på ett och samma ställe och ha en särskild lokal. Det hindrar såklart inte att det utöver skolbibliotekets bestånd även finns exemplar av skön- och facklitteratur att tillgå i klassrummen. Regeringen bedömer dock att det är viktigt att skolbibliotekets medier och tjänster finns samlade på ett ställe för att de ska vara tillgängliga för så många elever som möjligt. (prop. 2023/24:164, s. 21)

Av förarbeten till skollagen framgår att för att främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet behöver skolbiblioteken därför inneha såväl analoga som digitala medier. Begreppet medier bör ha samma innebörd som i bibliotekslagen och innefatta både litteratur i olika format och andra kulturuttryck som musik och film. (prop. 2012/13:147 s.22)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav vad gäller tillgång till skolbibliotek på den egna skolenheten. Av tillsynen framgår visserligen inte annat än att det vid skolenheten finns en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som resurs i undervisningen. Tillsynen visar dock att det i skolbibliotekets utbud saknas tillgång till digitala medier i olika format och kulturuttryck som exempelvis film och musik, vilket är en brist. Skolbiblioteket ska finnas i en särskild lokal där det bedrivs en genomtänkt verksamhet som ska vara samlad gemensam och ordnad. Mot den bakgrunden kan digitala medier och digitala tjänster som finns tillgängliga på annan plats, exempelvis via elevernas datorer, inte ses som en del av skolbibliotekets utbud och innehåll.

Biblioteksplan

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har i informationsinhämtningen till Skolinspektionen uppgett att Kungälv kommun har en politisk framtagna biblioteksplan kallad "Policy för biblioteken i Kungälv kommun" vilken omfattar kommunens samtliga skolbibliotek. Biblioteksplanen kompletteras av ytterligare ett dokument benämnt "Policy för skolbibliotek i Kungälv kommuns kommunala grundskolor". Skolinspektionen har tagit del av dessa dokument. Huvudmannen har vidare uppgett att skolenheten i dagsläget inte har någon egen biblioteksplan men att arbete för att utveckla en aktivitetsplan där läsårets aktiviteter synliggörs är i gång.

Av biblioteksplanen framgår syfte, mål och viljeinriktning och det anges bland annat att planen ska vara ett redskap för personal och beslutsfattare i utvecklingen av verksamheten men även synliggöra utbudet och servicen för medborgarna samt gynna deras möjlighet att påverka och ställa krav. Vidare framgår av planen att biblioteken i Kungälv ska erbjuda aktiviteter för lärande, skapande och upplevelser som tar hänsyn till medborgarnas olikheter och intresseinriktningar. Det anges bland annat också att det under barnens skoltid ska finnas biblioteket med böcker och aktiviteter anpassade för olika åldrar och intressen samt att det under skolbarnens fritid och lov ska erbjudas aktiviteter av olika slag för att stärka barns läslust. Några exempel på aktiviteter för att uppfylla ändamålen framgår dock inte. Även dokumentet benämnt "Policy för skolbibliotek i Kungälv kommuns kommunala grundskolor" innehåller skrivningar om syfte, mål och viljeinriktning samt kommunens framtida version om Kungälv kommunala skolbibliotek men inte heller här framgår exempel på aktiviteter eller hur ändamålen ska uppnås.

Av biblioteksplanen framgår inte heller något om skolbibliotekets bemanning i tid eller någon information om när bibliotekarien ska vara på plats. Av intervju med rektorn framgår att information om bemanning inte framgår av biblioteksplanen då den är upprättad av huvudmannen för flera skolor.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att varje huvudman ska precisera i en biblioteksplan hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås. En kommun eller en region kan anta en särskild skolbiblioteksplan eller beskriva skolbiblioteksverksamheten i den biblioteksplan som den ska anta enligt 17 § bibliotekslagen. Om huvudmannen avser att med tillämpning av 24 a § tredje stycket tillhandahålla skolbiblioteksverksamheten för en skolenhet på en annan plats än på den egna skolenheten ska även detta och de särskilda skälen anges i biblioteksplanen. (2 kap. 24 c § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att det av biblioteksplanen ska framgå hur skolbiblioteksverksamheten är tänkt att fungera och bidra till elevernas

lärande, med bland annat uppföljningsbara och konkreta mål, visioner och aktiviteter. (prop. 2023/24:164 s. 37)

Av förarbetena till skollagen framgår vidare att regeringen föreslår att det ska införas ett krav i skollagen på att skolbibliotek ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås. I och med att huvudmannen i biblioteksplanen ska precisera hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås ska biblioteksplanen alltså även omfatta bemanningen av skolbiblioteket. Det ska således i biblioteksplanen anges till exempel hur många timmar i veckan och med vilken frekvens en skolbibliotekarie ska vara på plats. (prop. 2023/24:164 s. 37)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav vad gäller biblioteksplanen. I biblioteksplanen jämte komplement till biblioteksplanen anges visserligen olika övergripande mål och visioner med skolbibliotek men det framgår inte hur ändamålen med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås vilket utgör en brist.

Tillsynen visar även att det i planen saknas information om i vilken omfattning skolenhetens bibliotek ska bemannas. I biblioteksplanen ska det exempelvis anges hur många timmar i veckan och med vilken frekvens en skolbibliotekarie ska vara på plats.

Bemanning av skolbibliotek

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med rektorn och biblioteksansvarig personal framgår att den ansvariga personalen har uppgiften som bibliotekarie som en del av sina ordinarie lärartjänster. De är ansvariga för biblioteket och bemannar det under de öppettider som bestämts. De ska också vara behjälpliga när elever kommer dit ensamma eller i sällskap av lärare. Personalen ska även arbeta uppsökande och försöker beställa böcker utifrån elevernas önskemål. De köper även in riktad litteratur till elever som har svårigheter med läsningen, olika genrer av böcker och mycket engelsk litteratur. Vidare uppger biblioteksansvarig personal att de vid behov gallrar och rensar i biblioteket för att få plats med nyinköpta böcker.

Av intervjuer med biblioteksansvarig personal och rektorn framgår vidare att skolbibliotekarierna arbetar för att främja läsning. Exempelvis arrangerar ansvarig bibliotekspersonal temadagar för att främja elevernas läslust. Under temadagarna erbjuder de böcker och eleverna får sitta och läsa tillsammans i kóror. Rektorn berättar vidare att det finns ett pågående arbete med att främja läslusten och få ökad måluppfyllelse. Personalen i biblioteket arbetar med aktivitetsplaner för varje klass och hur man ska

jobba framåt med till exempel temadagar och faktaböcker etcetera. De vill även främja läsandet genom att ha fler läsdagar som har varit populärt hos eleverna.

Av intervju med biblioteksansvarig personal och rektorn framgår vidare att de biblioteksansvariga inte arbetar med att främja elevernas medie- och informationskunnighet, exempelvis genom att undervisa i informationssökning och referenshantering. Biblioteksansvarig personal berättar att de muntligen har fått till sig att de ska arbeta med detta i egenskap av bibliotekarier men att arbetet med medie- och informationskunnighet ännu inte har påbörjats. På fråga om bibliotekarierna har möjlighet och kompetens att uppfylla ändamålen uppger rektorn att när det gäller att främja elevernas läsning så har bibliotekarierna god kompetens. Vad gäller medie- och informationskunnighet så behövs kompetensen byggas på inom såväl skolenheten som inom kommunen. Det är ett pågående arbete som ännu inte är på plats uppger rektorn och berättar också att skolan behöver köpa in både digitala medel och genomföra kompetenshöjande insatser för att kunna uppfylla syftet med ändamålet vad gäller medie- och informationskunnighet.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utöver de ändamål som anges i 2 § bibliotekslagen (2013:801) ska ett skolbibliotek främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. (2 kap. 24 b § skollagen)

Av skollagen framgår bland annat att skolbiblioteken ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås. (2 kap. 24 d § skollagen)

Av förarbeten till skollagen framgår att utöver att främja elevernas läsförmåga anser regeringen att förmågan att finna, analysera, kritiskt värdera och skapa information i olika medier och sammanhang är av central betydelse för skolbiblioteksverksamheten. Lik som läsförståelse är medie- och informationskunnighet en förmåga som är väsentlig såväl för elevers möjligheter att fungera som samhällsmedborgare och delta i det demokratiska samtalet som för deras kunskap utveckling i skolans alla ämnen. I ett samhälle med snabb och omfattande spridning av information är elevers kunskaper inom informationssökning och källkritik även viktiga för att bygga upp en motståndskraft mot desinformation och propaganda. (prop. 2023/24:164, s. 24)

Av förarbetena till skollagen framgår vidare att bemanningen behöver vara av den omfattningen att det är fråga om ett skolbibliotek enligt den definition som framgår av 24 a §, dvs. en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att

användas som en resurs i undervisningen. Det innebär att skolbibliotekarierna måste ha tid att fortlöpande se till att utbudet uppdateras och anpassas efter de olika elevgrupperna på skolan och till att interagera med övrig personal och elever. Hur omfattande bemanningen ska vara får huvudmännen bedöma vid organiseringen av skolbiblioteksverksamheten utifrån elevsammansättningen och de lokala förutsättningarna. Bemanningen måste dock vara av den omfattningen att de i 24 b § angivna ändamålen med skolbibliotek uppnås, dvs. utöver de ändamål som anges i 2 § bibliotekslagen ska ett skolbibliotek främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. (prop. 2023/24:164 s. 67)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav vad gäller bemanning av skolbiblioteket. Skolbibliotek ska vara bemannat i sådan omfattning att ändamålen med ett skolbibliotek kan uppnås. För att uppfylla författningarnas krav i den delen krävs inte enbart att det finns personal i biblioteket som arbetar med att sortera böcker och hjälpa till med utlåning av böcker. Personalen som bemannar skolbiblioteket måste också ha förutsättningar att uppfylla ändamålen med skolbiblioteket vilket bland annat inkluderar att främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. Av tillsynen framgår visserligen att ansvarig bibliotekspersonal arbetar med att ordna och uppdatera utbudet och ställa det till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen. De arbetar också till viss del med att främja elevernas läsning. Däremot arbetar ansvarig bibliotekspersonal i nuläget inte på något sätt för att främja elevernas medie- och informationskunnighet då det saknas både digitala medier och kompetens inom området. Skolinspektionen bedömer därför att biblioteket inte är bemannat i en sådan utsträckning att ändamålen med skolbiblioteket uppnås.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Kungälv kommuns verksamhet vid Olserödsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller tillgång till skolbibliotek, biblioteksplan och bemanning av skolbibliotek. Det finns därför skäl att förelägga Kungälv kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

2026-09-28

X Linda Lundberg

Beslutsfattare

Signerat av: Linda Lundberg

2026-09-28

X Elin Bender Lundgren

Föredragande

Signerat av: Elin Bender Lundgren